

Programowanie imperatywne

dr inż. Piotr Szwed
Katedra Informatyki Stosowanej
C2, pok. 403

e-mail: pszwed@agh.edu.pl

<http://home.agh.edu.pl/~pszwed/>

Aktualizacja: 02.03.2020

Informacje o przedmiocie

Zakres

Czego powinniście Państwo nauczyć się?

- **Składnia** języka C
  - deklarowanie zmiennych
  - definiowanie funkcji
  - stosowanie instrukcji sterujących
  - zasady konstrukcji wyrażeń i ich interpretacji deklaracji typów danych
- **Semantyka** - zasady odwzorowania konstrukcji języka C w elementy wykonywalnego programu
  - lokalizacja zmiennych w pamięci
  - wykonanie instrukcji i interpretacja wyrażeń
  - przebieg wywołania funkcji,
  - sposób przekazywania parametrów

Zakres

- Podstawowe **funkcje standardowych bibliotek** języka C
- Przebieg **procesu tworzenia programu** (zastosowanie preprocesora, kompilacja i konsolidacja)
- Zasady konstruowania programów **wielomodułowych**
- Przetwarzanie **plików** oraz programy komunikujące się poprzez standardowe wejście i wyjście
- **Uruchamianie programów** (usuwanie błędów kompilacji, konsolidacji i wykonania)
- **Dynamiczna alokacja pamięci** - implementacja różnych struktur danych
- **Wątki** – współbieżność ?

Czego nie będzie?

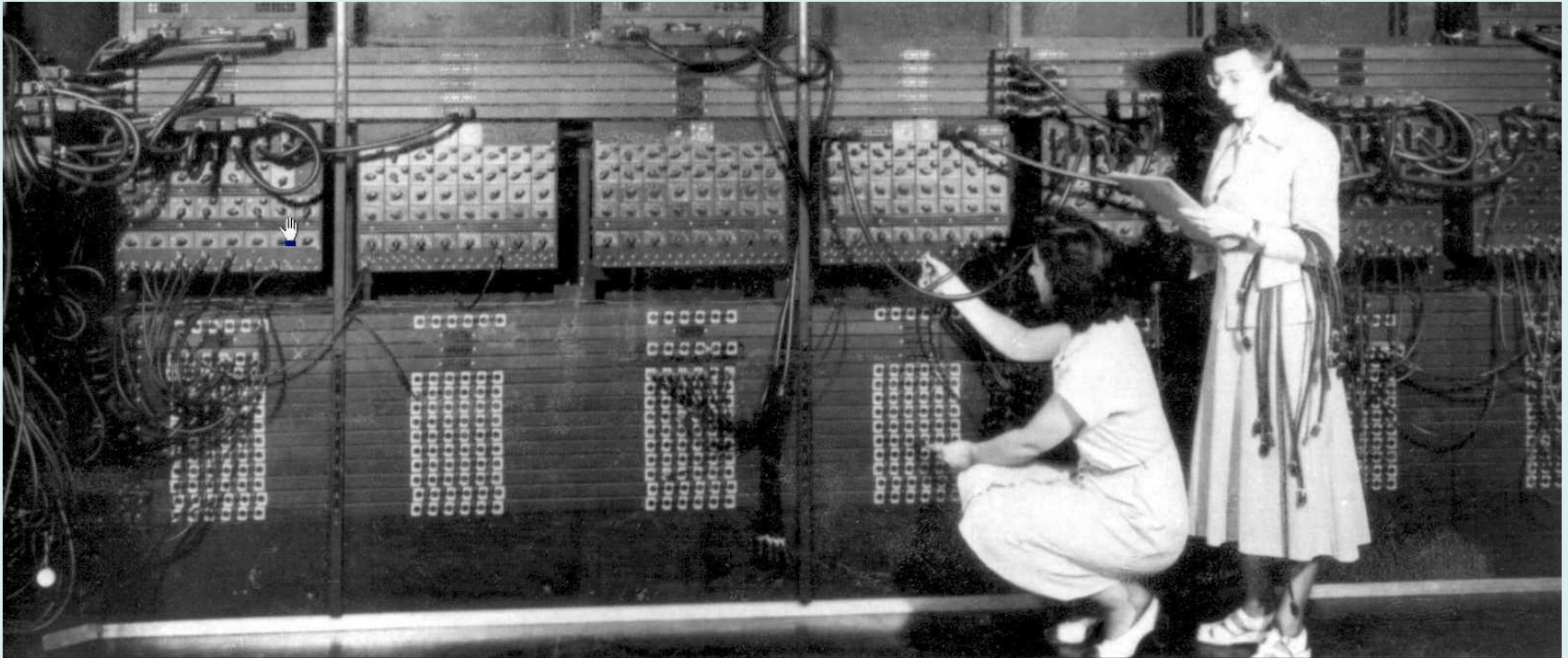
- Grafiki
  - nieprzenośna i uzależniona od platformy wykonania
- Graficznego interfejsu użytkownika (GUI)
  - interfejsy okienkowe można wydajnie realizować z użyciem gotowych bibliotek obiektowych dla języka C++, np. Qt, MFC
- Programy będą wykonywane na konsoli i mogą przekłamywać polskie znaki (przynajmniej w systemie Windows).

Nazwa przedmiotu?

Paradygmaty oprogramowania

- **Imperatywne** – program jest sekwencją rozkazów zmieniających stan pamięci oraz skoków
  - **Strukturalne** – korzysta ze strukturalnych instrukcji sterujących: sekwencja, wybór, iteracja
  - **Proceduralne** – instrukcje są grupowane w procedury lub funkcje
  - **Obiektowe** – obiekty odbierają i wykonują polecenia; funkcje są zgrupowane z danymi na których działają
- **Deklaratywne** – specyfikowany jest oczekiwany rezultat, a nie sposób jego wyznaczenia
  - **Funkcyjne** – obliczenia polegają na wykonaniu funkcji, nie jest zmieniany stan programu, dane są niemodyfikowalne
  - **Logiczne** – program jest zbiorem reguł i faktów. W wyniku wnioskowania powstają nowe fakty

Pierwszy język imperatywny

ENIAC - Electronic Numerical Integrator and Computer 1946

ENIAC could be programmed to perform complex sequences of operations, including loops, branches, and subroutines. However, instead of the [stored-program computers](#) that exist today, ENIAC was just a large collection of arithmetic machines, which originally had programs set up into the machine by a combination of [plugboard](#) wiring and three portable function tables (containing 1200 ten-way switches each). [Wikipedia]

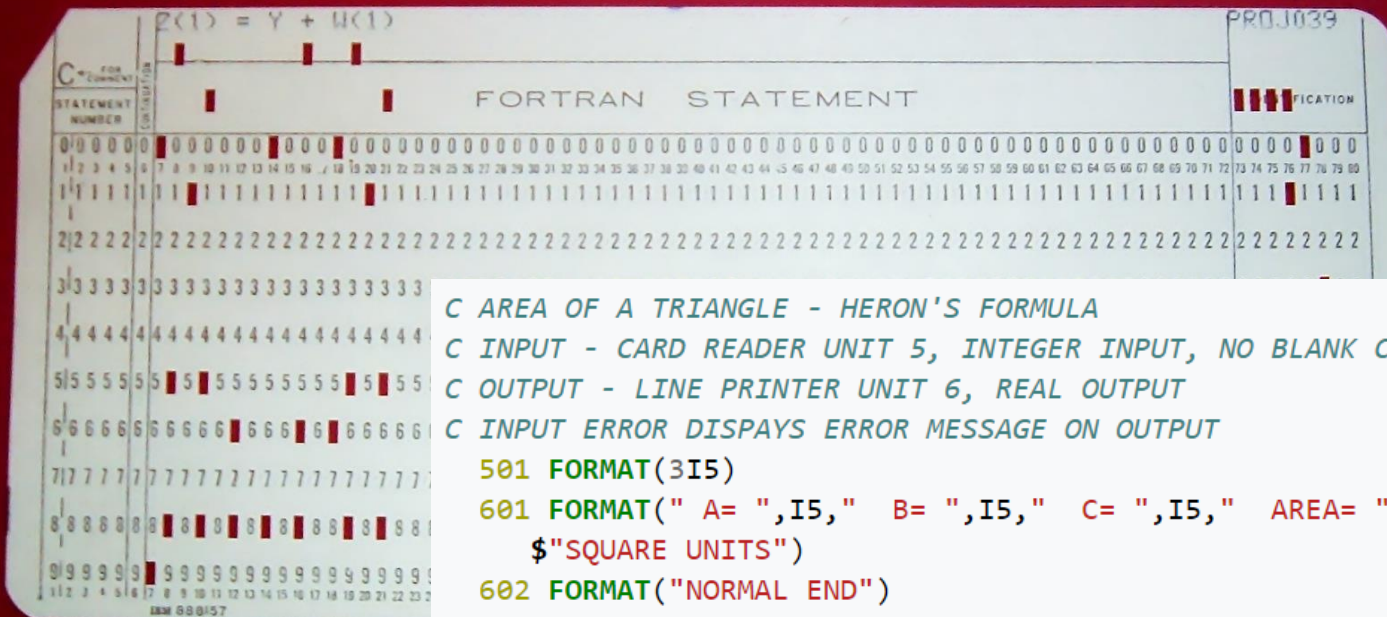
Asembler

Dump of assembler code for function is_prime:

```
0x000000001004010f0 <+0>:      push  %rbp
0x000000001004010f1 <+1>:      mov   %rsp,%rbp
0x000000001004010f4 <+4>:      sub   $0x40,%rsp
0x000000001004010f8 <+8>:      movaps %xmm6,-0x10(%rbp)
0x000000001004010fc <+12>:     mov   %ecx,0x10(%rbp)
0x000000001004010ff <+15>:     movl  $0x2,-0x14(%rbp)
0x00000000100401106 <+22>:     jmp   0x100401120 <is_prime+48>
0x00000000100401108 <+24>:     mov   0x10(%rbp),%eax
0x0000000010040110b <+27>:     cld
0x0000000010040110c <+28>:     idivl -0x14(%rbp)
0x0000000010040110f <+31>:     mov   %edx,%eax
0x00000000100401111 <+33>:     test  %eax,%eax
0x00000000100401113 <+35>:     jne   0x10040111c <is_prime+44>
0x00000000100401115 <+37>:     mov   $0x1,%eax
0x0000000010040111a <+42>:     jmp   0x10040113a <is_prime+74>
0x0000000010040111c <+44>:     addl  $0x1,-0x14(%rbp)
0x00000000100401120 <+48>:     cvtsi2sdl -0x14(%rbp),%xmm6
0x00000000100401125 <+53>:     cvtsi2sdl 0x10(%rbp),%xmm0
0x0000000010040112a <+58>:     callq 0x1004011d0 <sqrt>
```

...

FORTRAN


```
C AREA OF A TRIANGLE - HERON'S FORMULA
C INPUT - CARD READER UNIT 5, INTEGER INPUT, NO BLANK CARD FOR END OF DATA
C OUTPUT - LINE PRINTER UNIT 6, REAL OUTPUT
C INPUT ERROR DISPAYS ERROR MESSAGE ON OUTPUT
501 FORMAT(3I5)
601 FORMAT(" A= ",I5," B= ",I5," C= ",I5," AREA= ",F10.2,
           $" SQUARE UNITS")
602 FORMAT("NORMAL END")
603 FORMAT("INPUT ERROR OR ZERO VALUE ERROR")
      INTEGER A,B,C
10  READ(5,501,END=50,ERR=90) A,B,C
      IF(A=0 .OR. B=0 .OR. C=0) GO TO 90
      S = (A + B + C) / 2.0
      AREA = SQRT( S * (S - A) * (S - B) * (S - C) )
      WRITE(6,601) A,B,C,AREA
      GO TO 10
50  WRITE(6,602)
      STOP
90  WRITE(6,603)
      STOP
      END
```

[Wikipedia]

Strukturalne i proceduralne

- Instrukcje strukturalne: sekwencja, iteracja, wybór
- Podział programu na funkcje/procedury

```
int is_prime(int n){
    for(int i=2;i<=sqrt(n);i++){
        if(n%i==0)return 1;
    }
    return 0;
}

int main() {
    printf( "%s\n",is_prime(247) ? "tak": "nie");
    return 0;
}
```

Obiektowe

```
class Person{
    string surname;
    string name;
    double height;
public:
    Person(const char*sn,const char*n,double h)
        :name(n),surname(sn),height(h){}
    void change_name(const char*n){name = n;}
    double get_height()const {return height;}
};

vector<Person> select_sort(const vector<Person>&group){
    vector<Person> result;
    for(int i=0;i<group.size();i++){
        if (group[i].get_height()>150)
            result.push_back(group[i]);
    }
    sort(result.begin(),result.end(),
        [](auto&p,auto&p1){return p.get_height()>p1.get_height();});
    return result;
}
```

Deklaratywne

- SQL

```
SELECT * FROM Person WHERE height > 150 ORDER BY height
```

- Funkcyjne (tu Java)

```
List<Person> selectSort(List<Person> personList){  
    return personList.stream()  
        .filter(p->p.height>150)  
        .sorted((p1,p2)->Double.compare(p1.height,p2.height))  
        .collect(Collectors.toList());  
}
```

If programming languages had honest titles, what would they be?

Fred Mitchell, I know Ruby, Rust, Python, Haskell, C++, Erlang, and more.

Updated Jan 30

1. C++ — A Force of Nature
2. Ruby — The Slow Scripting Language
3. Haskell — Academic Hardon **F**
4. Python — 21st Century Basic
5. Erlang — The Dying Language **F**
6. Elixir — It ain't Ruby! **F**
7. C# — Java for Microsoft
8. Java — You will object, even if you object!
9. Kotlin — Java could never be so cool!
10. Rust — The Be Safe Language **F**
11. Lisp — Parentitis **F**
12. Clojure — Parentitis with Style! **F**
13. C — Assembler for Fraidycats
14. Assembler — The Bit Twiddler Language
15. Perl — Mean and Lean Scripting Machine
16. PHP — The Ewww Language

17. Forth — Stack'em Up
18. BASIC — Useless
19. Visual Basic — Mostly Useless, except in the 3rd world.
20. Go — A Google Orgy
21. Javascript — Prototyping Nightmare
22. R — A data scientist's Wet Dream F.
23. Julia — Whoops! We forgot Concurrency!
24. Fortran — BASIC done right!
25. Lua — The "tuck me in anywhere" language.
26. Ada — Where Real Programmers just got Real about Real Time.
27. COBOL — It won't die because it can't die because it still runs your payroll.
28. Pascal — Teacher's old time favourite to learn you a useless language.
29. PL/1 — If you know this, you worked at IBM and are now retired.
30. ALGOL — Who's your daddy? Who's your dinosaur?

Język C

1. Wprowadzenie

Literatura

- Brian Kernighan, Denis Ritchie – Język ANSI C, WNT, 2004
- K.N. King. Język C. Nowoczesne programowanie. Wydanie II, Helion 2011
- Stephen Prata, Język C. Szkoła programowania, Helion, 2016
- Składnia: <http://www.gnu.org/software/gnu-c-manual/gnu-c-manual.html>

Historia

- Jest produktem ubocznym rozwoju systemu UNIX w Bell Labs (od 1969)
- Jeden z członków zespołu zdecydował się na zastąpienie asemblera językiem wyższego poziomu nazwanym B
- Ritche rozpoczął programowanie systemu w B; język stopniowo ewoluował i zmienił nazwę na C
- W 1973 roku system UNIX został przepisany w języku C

Historia standaryzacji

- 1978 – pojawia się książka Keringhan&Ritchie *The C Programming Language*
- 1989 opublikowany standard ANSI (American National Standards Institute)
- 1990 standard ISO (International Organization for Standardization)
- 1999 – rozszerzenia nowy standard ISO (najważniejsze zmiany dotyczą rozszerzenia zestawów znaków)
- 2011 – wątki, anonimowe struktury i unie

Cechy języka

- C jest językiem niskiego poziomu
  - Pozwala na operacje na bajtach, bitach, adresach
  - Wiele konstrukcji jest wprost przeniesionych z języka maszynowego
  - Blisko związany z architekturą sprzętu, np. wielkość typu całkowitoliczbowego int odpowiada długości słowa maszynowego
- C jest niewielkim językiem
  - Większość usług przeniesiona do bibliotek funkcji
- Kompilator C jest permissywny
  - Słaba kontrola typów, mało ograniczeń
  - Zakłada, że programista jest świadomy, tego, co robi

Cechy języka - zalety

- Wydajność – duża szybkość i małe zużycie pamięci
- Przenośność – dzięki standaryzacji, bliskim związkom z systemem UNIX, umieszczeniu nieprzenośnych elementów w bibliotekach
- Ekspresywność – możliwość definiowania dowolnych typów danych i funkcji
- Elastyczność – konstrukcje C mogą być bardzo oszczędne, np. odejmowanie liczb i znaków...
- Standardowa biblioteka – zbiór użytecznych funkcji
- Integracja z systemem UNIX (Linux)

Cechy języka - wady

- C jest językiem podatnym na błędy (adresy, liczby, typy logiczny mogą być mieszane)
- Programy w C mogą być trudno zrozumiałe:
Czy to naprawdę rozwiązanie problemu 8 hetmanów?

```
v, i, j, k, l, s, a[99];
main()
{
    for (scanf ("%d", &s); *a-s; v=a[j*=v]-a[i], k=i<s, j+=(v=j<s&&
(!k&&!printf(2+"\n\n%c"-(!l<<!j), " #Q"[l^v?(l^j)&l:2])&&
++l||a[i]<s&&v&&v-i+j&&v+i-j))&&(l%=s), v||(i==j?a[i+=k]=0:
++a[i])>=s*k&&++a[--i])
        ;
}
```

- Programy w C mogą być kłopotliwe w modyfikacji (mało mechanizmów organizujących kod)

Gdzie stosuje się C ?

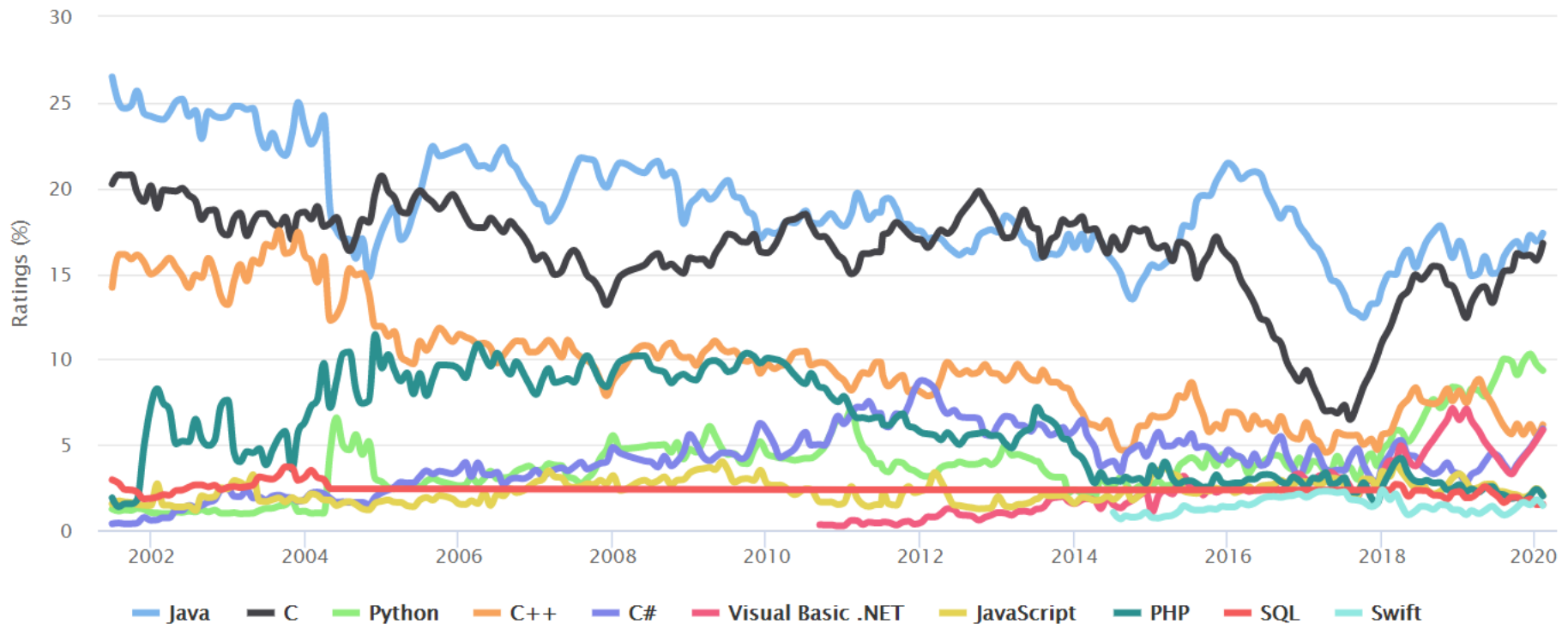
- Systemy różnej skali – od wbudowanych do dużych systemów
- Oprogramowanie systemów operacyjnych (Linux)
- Przenośne biblioteki (np. algorytmów kompresji, manipulacja formatami obrazów)
- Środowiska wykonawcze (np. maszyna wirtualna Java)
- Tam gdzie liczy się szybkość:
  - Oprogramowanie uruchamiane na kartach graficznych (GPU)
  - Implementacja funkcji wołanych z innych języków: Python, Java

Python:

```
>>> a = [[1, 0], [0, 1]]
>>> b = [[4, 1], [2, 2]]
>>> np.dot(a, b)
```

Jak często stosuje się C?

Statystyki z <https://www.tiobe.com/tiobe-index/>
(luty 2020)

Jak często stosuje się C?

Feb 2020	Feb 2019	Change	Programming Language	Ratings	Change
1	1		Java	17.358%	+1.48%
2	2		C	16.766%	+4.34%
3	3		Python	9.345%	+1.77%
4	4		C++	6.164%	-1.28%
5	7	↑	C#	5.927%	+3.08%
6	5	↓	Visual Basic .NET	5.862%	-1.23%
7	6	↓	JavaScript	2.060%	-0.79%
8	8		PHP	2.018%	-0.25%
9	9		SQL	1.526%	-0.37%
10	20	↑↑	Swift	1.460%	+0.54%
11	18	↑↑	Go	1.131%	+0.17%
12	11	↓	Assembly language	1.111%	-0.27%
13	15	↑	R	1.005%	-0.04%
14	23	↑↑	D	0.917%	+0.28%
15	16	↑	Ruby	0.844%	-0.19%

Następcy C

Język stał się źródłem inspiracji dla takich języków jak:

- C++ (nadzbiór C)
- Java
- C# (C-sharp)
- JavaScript
- Perl
- Php
- Python

Dyskusja na quora.com

C programmers are the Amish of the programming world:
living anachronisms

Tak, ale...

Podręcznikowy przykład

```
/* hello.c */  
  
#include <stdio.h>  
  
int main ( )  
{  
    printf( "Hello world\n" ) ;  
    return 0;  
}
```

```
> gcc hello.c
```

```
> ./a.out
```

```
Hello world
```

```
>
```

Proces translacji języka interpretacja vs. kompilacja

Interpreter

- Analizuje kolejne instrukcje programu
- Tłumaczy na kod wykonywalny.
- Wykonuje go
- **Wady**
  - Wymagany jest osobny program (interpreter). Interpreter zużywa dostępne zasoby (pamięć).
  - Wykonanie jest znacznie wolniejsze. W przypadku nawrotów ta sama instrukcja jest analizowana i tłumaczona wielokrotnie.
  - Kod programu zazwyczaj musi być w całości załadowany, co ogranicza jego rozmiary.
  - Interpretery dla różnych platform mogą różnić się między sobą, co ogranicza przenośność.
- **Zalety**
  - Łatwa identyfikacja miejsca wystąpienia błędów.
  - Szybkie tworzenie i uruchamianie oprogramowania.

Proces translacji języka

interpretacja vs. kompilacja

- **Kompilator**

- Kod programu jest tłumaczony do postaci kodu maszynowego.
- Fragmenty programu mogą być umieszczone w odrębnych plikach i kompilowane osobno.
- Wynikowy kod jest następnie łączony w program wykonywalny przez *konsolidator* (ang.: linker).

- **Zalety**

- Kod stworzony przez kompilator jest zazwyczaj mniejszy i wymaga mniejszej ilości zasobów (np.: pamięci) w trakcie wykonania.
- Kod może być wykonywany znacznie szybciej.
- Możliwe jest tworzenie znacznie większych programów, złożonych z wielu plików źródłowych.
- Możliwa jest kompilacja skrośna.

Proces translacji języka interpretacja vs. kompilacja

- **Kompilator - wady**

- Wymagane są odrębne programy (kompilator, linker).
- Proces kompilacji zajmuje czas i może wymagać środowiska o dużych zasobach (pamięć, prędkość procesora).
- Proces śledzenia i usuwania błędów jest bardziej skomplikowany.
Część błędów jest identyfikowana przez kompilator i linker.
Usuwanie błędów wykonania wymaga użycia odrębnego programu: *debuggera*.
- Kompilatory zazwyczaj narzucają silne ograniczenia (typizacja zmiennych, konieczność deklaracji zmiennych i funkcji).

Proces translacji języka interpretacja vs. kompilacja

Rozwiązania mieszane

- Współczesne interpretery umożliwiają wstępną kompilację kodu do postaci pośredniej, co znacznie przyspiesza wykonanie.
- Współczesne kompilatory pozwalają na osadzenie pełnej informacji o kodzie źródłowym w programie wykonywalnym i krokowe śledzenie wykonania.
- W przypadku kompilacji skróśnej oferowane są symulatory.

Fazy budowy programu

- Preprocesor – włącza pliki nagłówkowe, zamienia symbole stałych na wartości
- Faza I – analiza kodu, podział na podstawowe symbole (tokeny) i budowa drzewa programu
  - Opcjonalnie: globalna optymalizacja drzewa (łączenie i usuwanie podobnych fragmentów)
- Faza II – generacja kodu w postaci plików wynikowych (ang.: *object*) *.obj (*.o)
  - Opcjonalnie: optymalizacja – łączenie powtarzających się fragmentów kodu maszynowego.
- Konsolidacja plików wynikowych z bibliotekami *.lib i tworzenie kodu wykonywalnego

Analiza kodu

Komentarz

```
/* hello.c */
```

```
#include <stdio.h>
```

```
int main ( )
```

```
{
```

```
    printf( "Hello world\n" );
```

```
    return 0;
```

```
}
```

Dyrektywa preprocesora włączająca plik nagłówkowy do jednostki kompilacji.

Funkcja main()

Instrukcja

Wywołanie bibliotecznej funkcji printf()
Jej skompilowany kod jest umieszczony w pliku *.lib. Podczas konsolidacji jest łączony z wynikiem kompilacji programu...

Wynik wykonania funkcji main (zwracany do powłoki)

Analiza kodu 2

```
#include <stdio.h>

int main(int argc, char** argv) {
    printf("Tydzień ma %d dni\n", 7);
    return 0;
}
```

Funkcja printf() zastępuje ciąg znaków %d liczbą całkowitą przekazaną, jako argument

Analiza kodu 3

```
#include <stdio.h>

int main(int argc, char** argv) {
    int days;
    days=7;
    printf("Tydzien ma %d dni\n", days);
    return 0;
}
```

Deklaracja zmiennej

Zamiast stałej można przekazać zmienną. Kompilator automatycznie doda kod, który odczyta jej wartość i przekaże do funkcji.

Analiza kodu 4

Deklaracja stałej preprocesora
NUMBER_OF_DAYS

```
#include <stdio.h>
#define NUMBER_OF_DAYS 7

int main(int argc, char** argv) {
    int days;
    days=NUMBER_OF_DAYS;
    printf("Tydzień ma %d dni\n", days);
    return 0;
}
```

W wyniku działania preprocesora
każde wystąpienie
NUMBER_OF_DAYS zostanie
zastąpione wartością stałej (7)

Analiza kodu 5

Włączamy plik nagłówkowy math.h, bo tam są informacje o funkcji sin() i definicja stałej M_PI (czyli π)

```
#include <stdio.h>
#include <math.h>

int main(int argc, char** argv) {
    double y;
    y = sin(M_PI/2);
    printf("Sinus 90 stopni = %f\n", y);
    return 0;
}
```

Wywołanie funkcji sin dla argumentu $\pi/2$

Wstawienie %f umożliwia wydruk wartości zmiennoprzecinkowej typu **double**

Analiza kodu 6

```
#include <stdio.h>
#include <math.h>

int main(int argc, char** argv) {
    int x=90;
    double y;
    y = sin(2*M_PI*x/360);
    printf("Sinus %d stopni = %f\n", x , y);
    return 0;
}
```

Deklaracja wraz z inicjalizacją

Kolejnym znacznikom w tekście muszą odpowiadać odpowiednie typy danych %d – int, %f - double

Analiza kodu 7

Deklaracja wraz z inicjalizacją
zmiennej typu napis (string)

```
#include <stdio.h>

int main(int argc, char** argv) {
    int x=20;
    char* osoba="Jan Kowalski";
    printf("%s ma %d lat\n", osoba, x);
    return 0;
}
```

Możemy też wypisać tekst stosując
znacznik **%s** (zmienna **osoba**)

Analiza kodu 8

Możemy zadeklarować własną funkcję

```
#include <stdio.h>
```

```
double doKwadratu(double x)
{
    return x*x;
}
```

```
int main(int argc, char** argv) {
    double x=1.27;
    double y;
    y=doKwadratu(x);
    printf("%f do kwadratu rowna sie %f\n", x, y);
    return 0;
}
```

Oraz ją wywołać...

Analiza kodu 9

```
#include <stdio.h>

double doKwadratu(double x)
{
    return x*x;
}

int main(int argc, char** argv) {
    double x=1.27;
    //double y;
    //y=doKwadratu(x);
    printf("%f do kwadratu rowna sie %f\n",x, doKwadratu(x));
    return 0;
}
```

Nie jest konieczne wywołanie etapami. Jako argument funkcji można przekazać rezultat wywołania innej funkcji...

Analiza kodu 10

Funkcja nie musi zwracać wartości.
Jeśli jej nie zwraca wpisujemy **void**

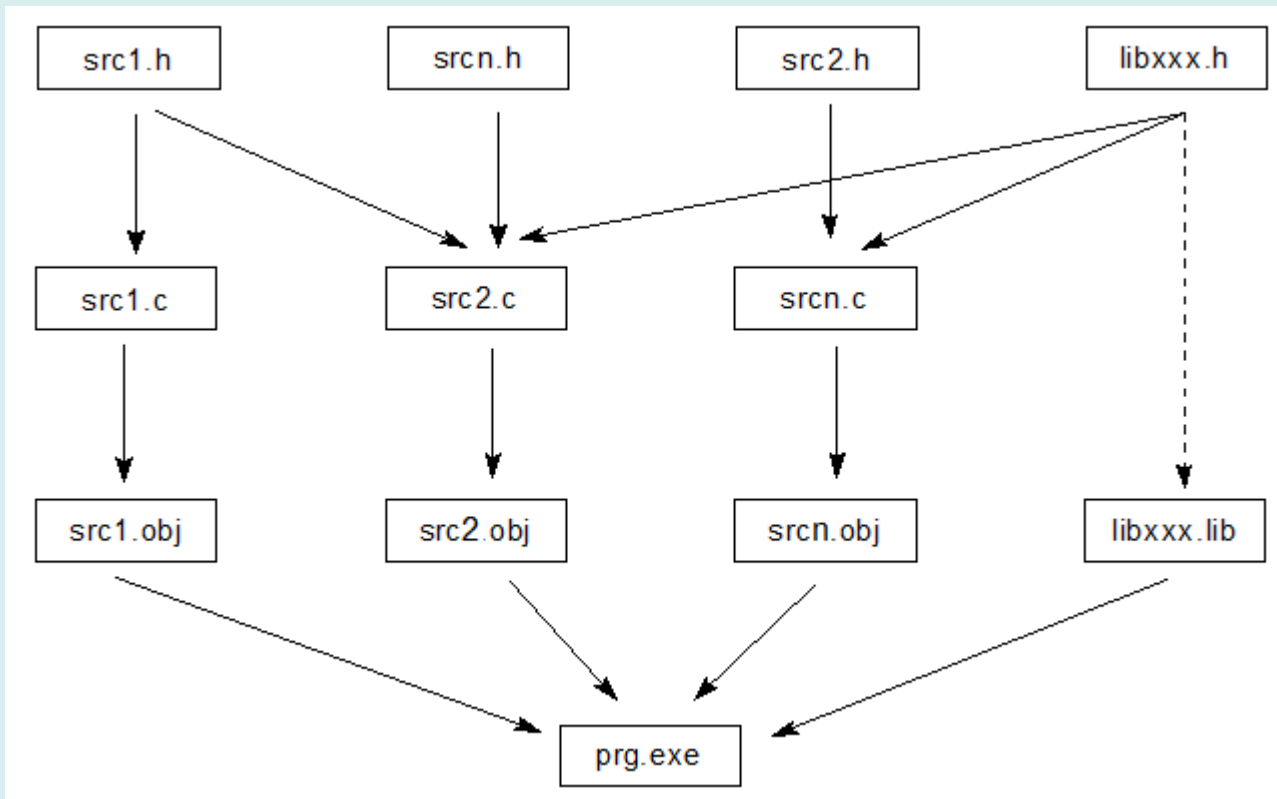
```
#include <stdio.h>

void wypiszKwadrat(double x)
{
    printf("%f do kwadratu rowna sie %f\n",x,x*x);
}

int main(int argc, char** argv) {
    double x=1.27;
    wypiszKwadrat(x);
    return 0;
}
```

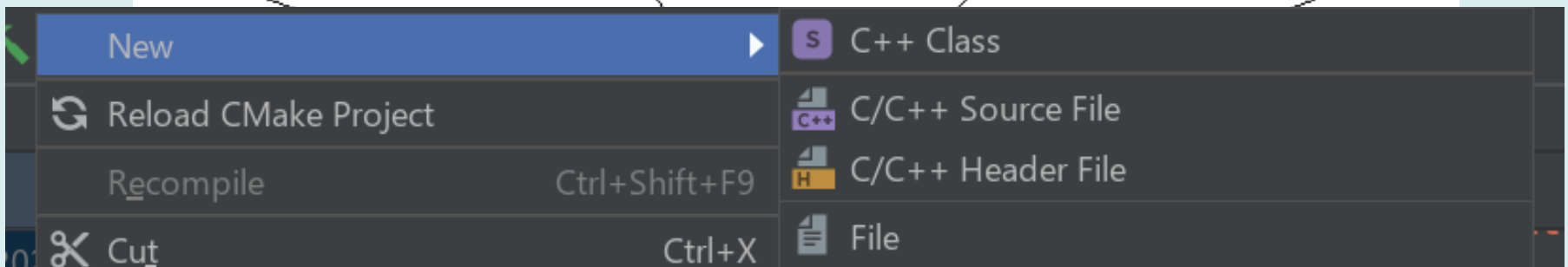
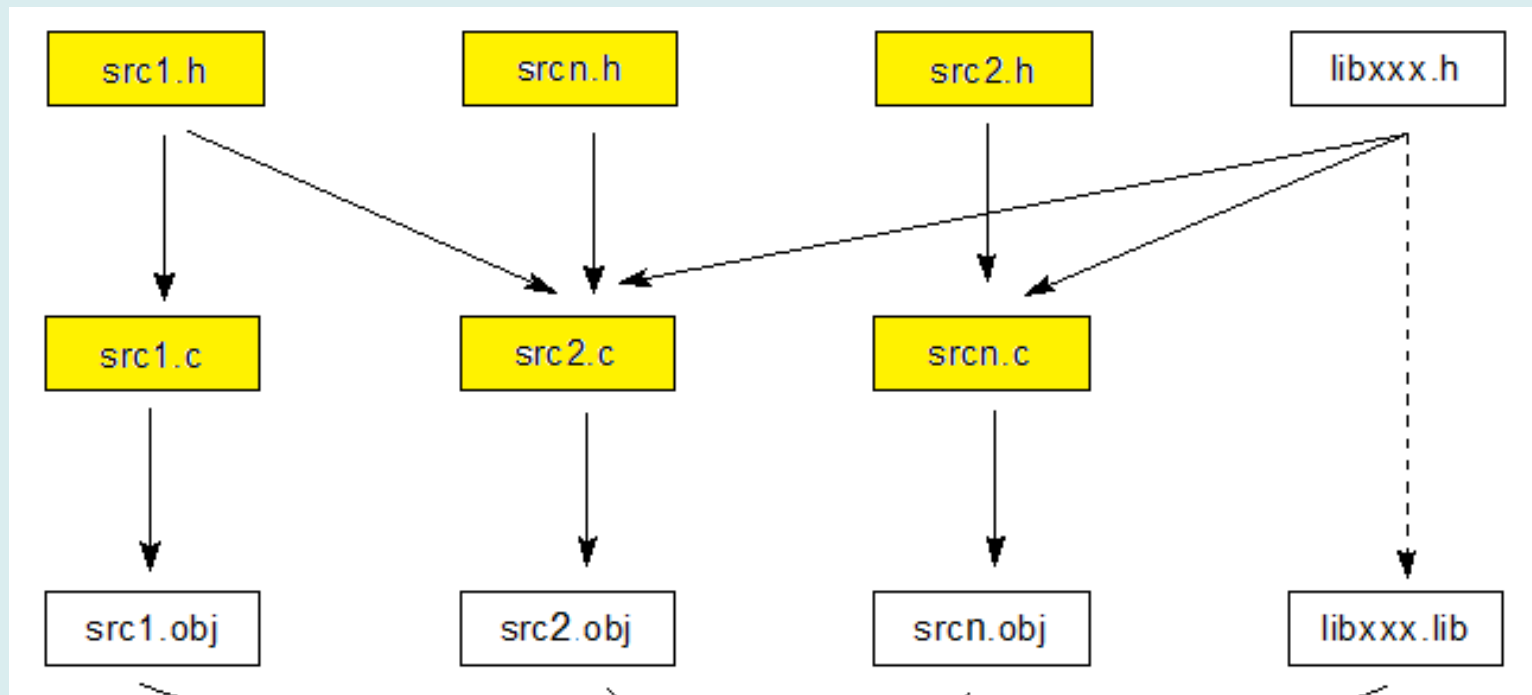
Organizacja kodu 1

- Elementy programu mogą być umieszczone w jednym lub wielu **plikach źródłowych** oraz **bibliotekach**.

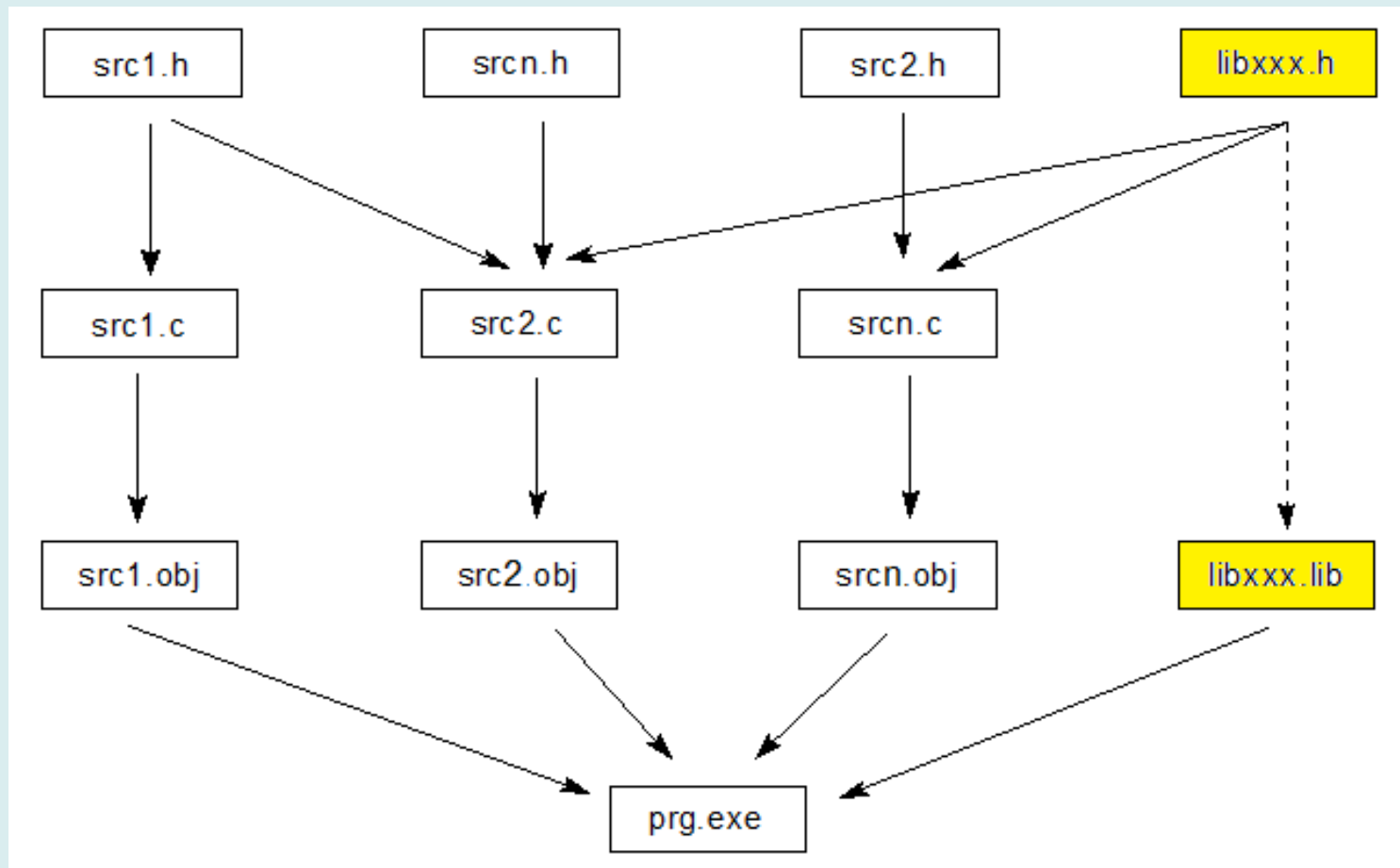
Organizacja kodu 2

- Pliki źródłowe (*.c, *.cpp, *.h) tworzone są przez programistę aplikacji

Organizacja kodu 3

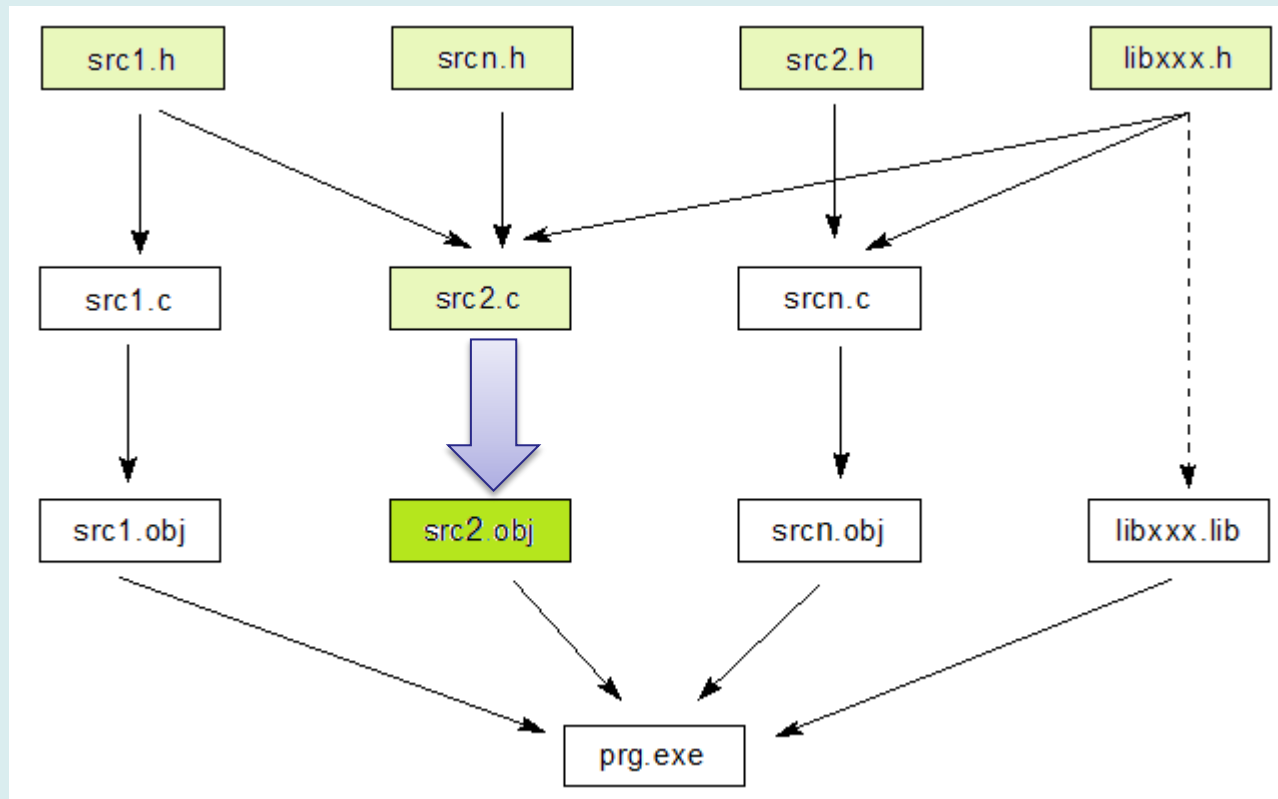
- Pliki biblioteczne wraz z nagłówkami (libxxx.h) najczęściej dostarczane są przez autorów kompilatora.

Organizacja kodu 4

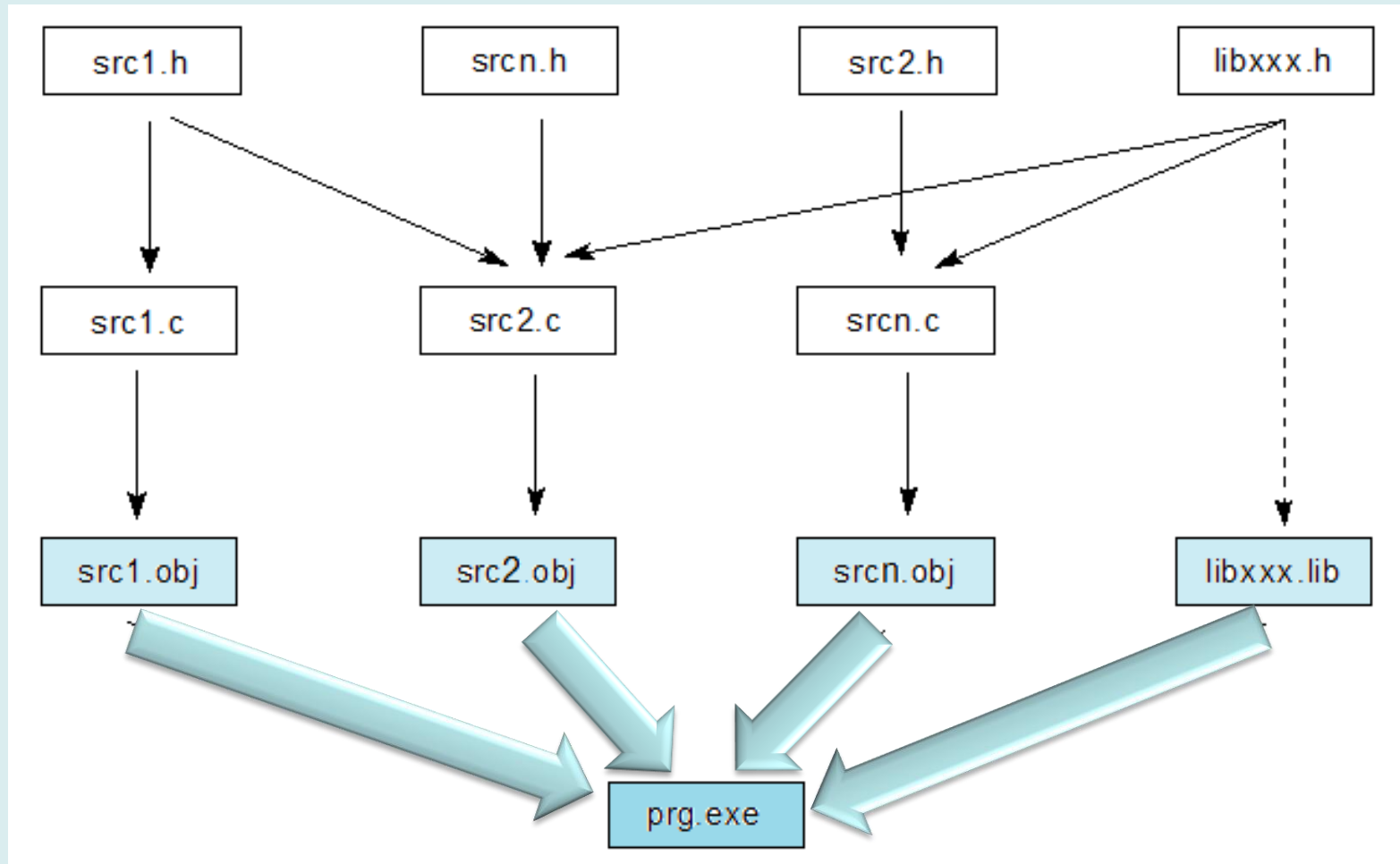
- Podczas kompilacji przetwarzany jest jeden moduł:
  - plik źródłowy *.c
  - wraz z włączonymi plikami nagłówkowymi *.h

Zużycie zasobów jest znacznie mniejsze, niż gdyby poddać kompilacji olbrzymi plik źródłowy złożony ze wszystkich plików składowych.

Organizacja kodu 5

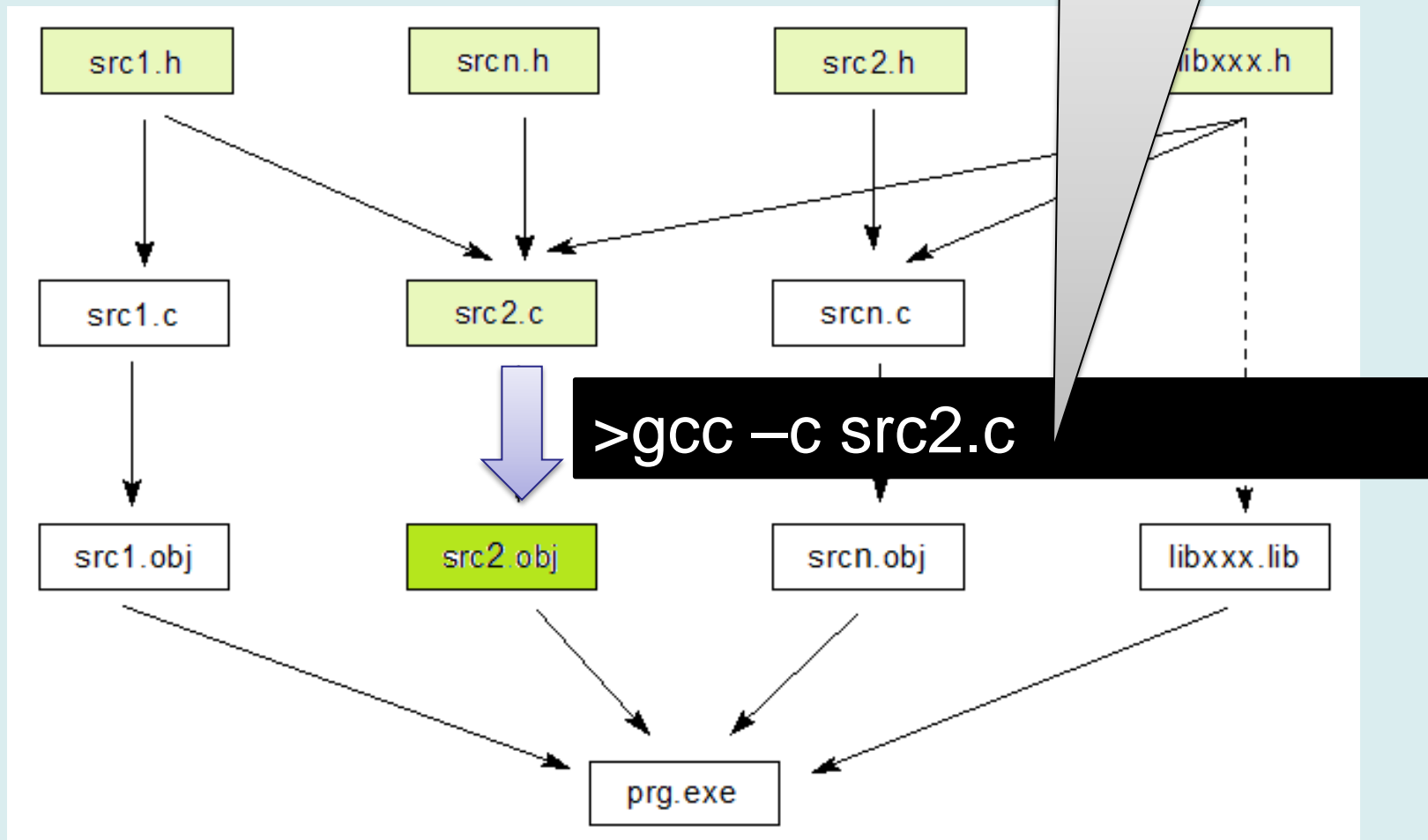
- W wyniku konsolidacji (linkowania) plików *.obj i bibliotek *.lib powstaje kod wykonywalny

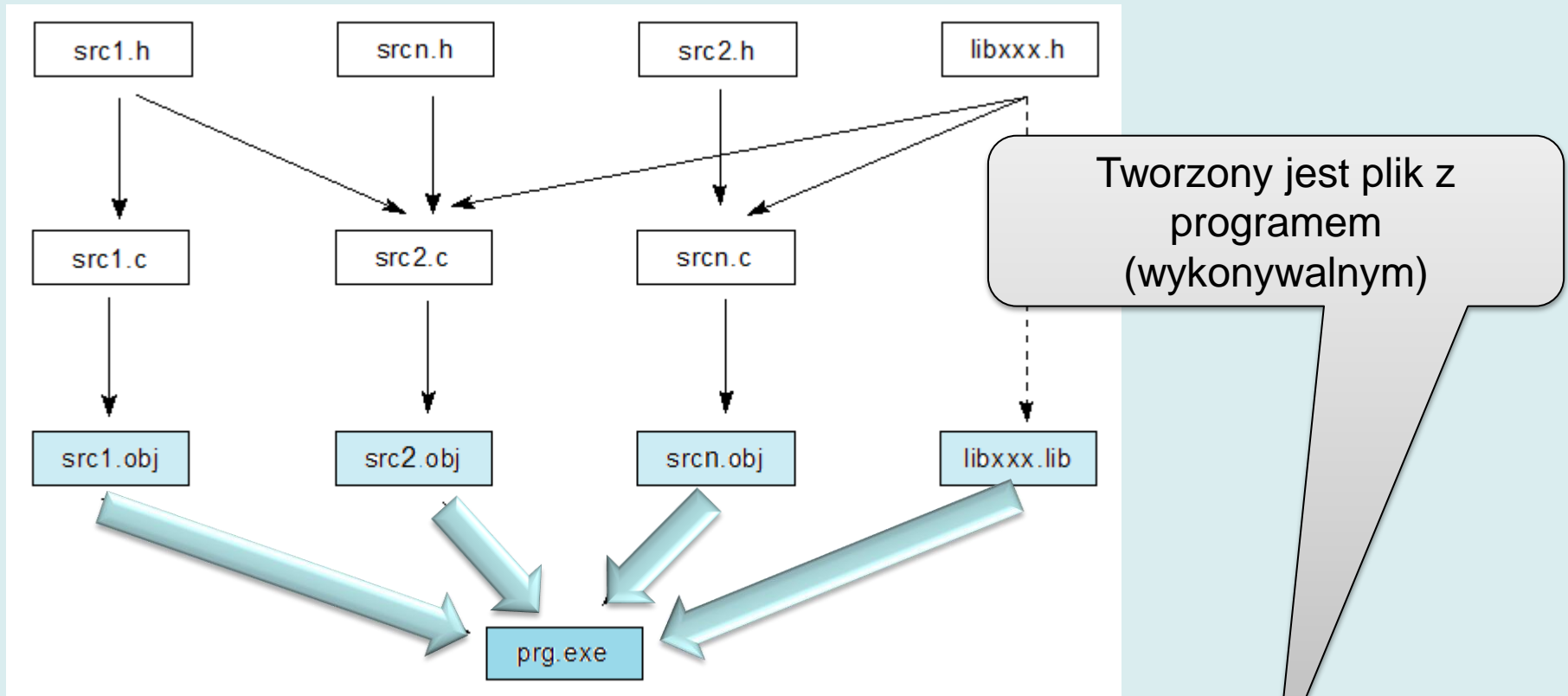

Budowa programu wielomodułowego 1

Tworzony jest plik binarny
(*object*) **src2.o**

Budowa programu wielomodułowego 2


```
>gcc src1.o src2.o srcn.o -o -llibxxx prg.exe
```

Budowa programu wielomodułowego 3

- Operacja może być wykonana w jednym wywołaniu:
gcc scr1.c src2.c srcn.c -llibxx -o prog.exe
- Ale minimalna zmiana w jednym module wymaga rekompilacji wszystkich...
- Zazwyczaj pomocniczą rolę pełni program **make**
  - porównuje czasy plików,
  - jeśli plik wynikowy jest starszy niż źródłowy, buduje wymagany moduł
- Pisanie plików konfiguracyjnych **makefile** dla programu **make** jest dość trudne...

IDE

IDE (*Integrated Development Environment*) to zintegrowane środowisko budowy aplikacji w C/C++:

- Zarządza zbiorem plików (projektem)
- Pozwala na wybranie bibliotek
- Automatycznie buduje **makefile** (także budując drzewo włączanych plików nagłówkowych: dyrektywy `#include "srcn.h"`)
- Automatycznie wywołuje program **make** → kompilator i konsolidator
- Dostarcza inteligentnego edytora – podświetlanie składni, automatyczne uzupełnianie nazw, refaktoryzacja kodu...
- Integruje się z debuggerem – programem do śledzenia wykonania i usuwania błędów

IDE – przykłady 1

- NetBeans <http://netbeans.org/>

The screenshot displays the NetBeans IDE 7.1 interface. The main window is titled "HelloWorldExample - NetBeans IDE 7.1". The menu bar includes File, Edit, View, Navigate, Source, Refactor, Run, Debug, Profile, Team, Tools, Window, and Help. The toolbar contains various icons for file operations and development actions. The left sidebar shows the "Projects" view with a tree structure for "HelloWorldExample", including Header Files, Resource Files, Source Files (containing main.c), Test Files, Important Files, and Makefile. Below this is the "main(int argc, char** argv) - Navigator" view, which shows the current file structure with a red error icon next to main.c. The central editor window displays the source code for main.c, which includes a header file and a main function that prints "Hello world\n" and returns 0. The bottom-right pane shows the "Output" view with a build log indicating a failure. The log messages are:

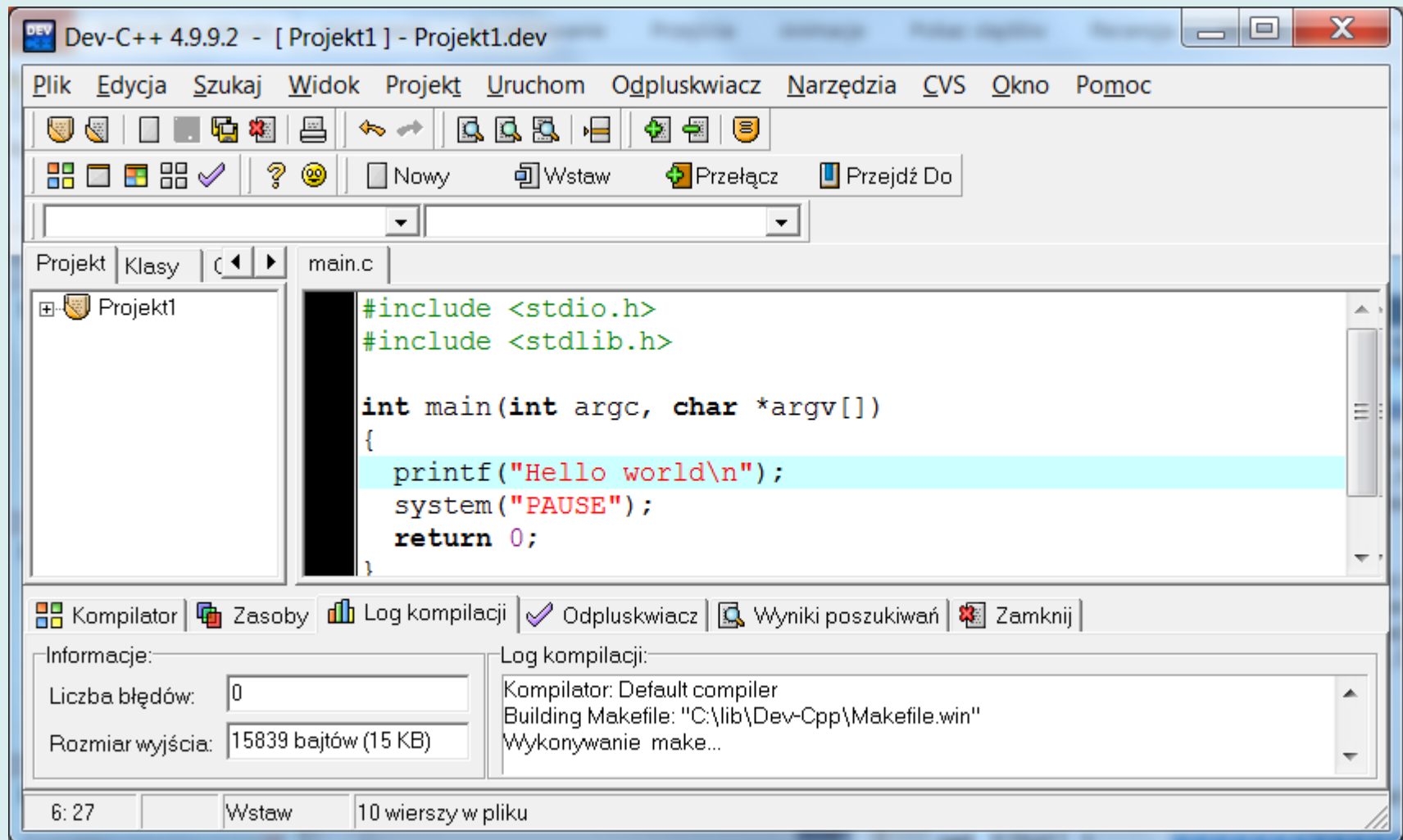
```
Project Creation x HelloWorldExample (Build, Run) x
make[2]: Leaving directory `~/cygdrive/c/ps/netbeans/2012/HelloWorldExample/nbproject/Makefile-Debug.mk:58: recipe for target `'.build-conf' failed
make[1]: Leaving directory `~/cygdrive/c/ps/netbeans/2012/HelloWorldExample/nbproject/Makefile-impl.mk:39: recipe for target `'.build-impl' failed

BUILD FAILED (exit value 2, total time: 2s)
```

The status bar at the bottom right shows the page number "8 | 7" and the text "INS".

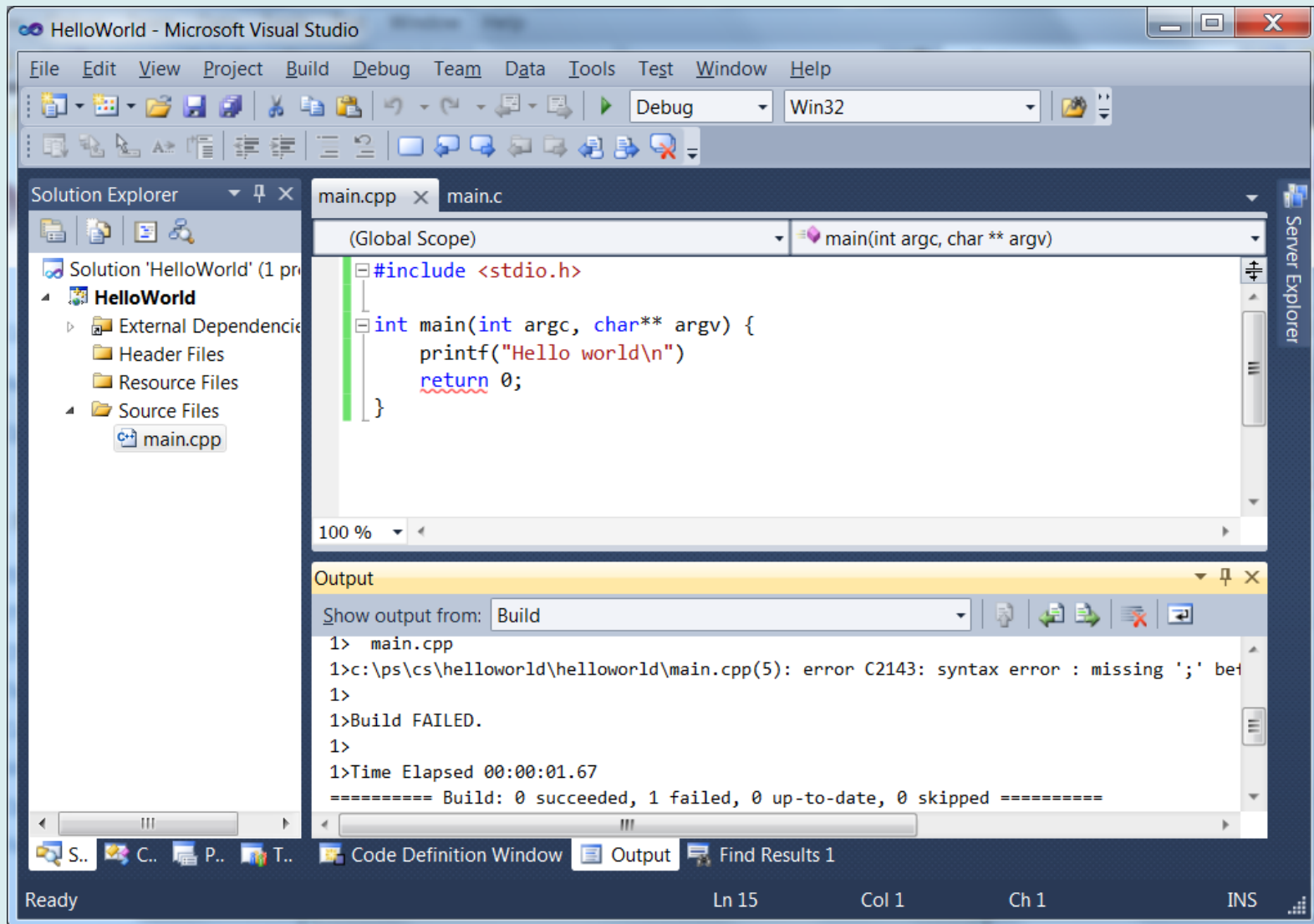
IDE – przykłady 2

- DevCpp <http://www.bloodshed.net/dev/devcpp.html>

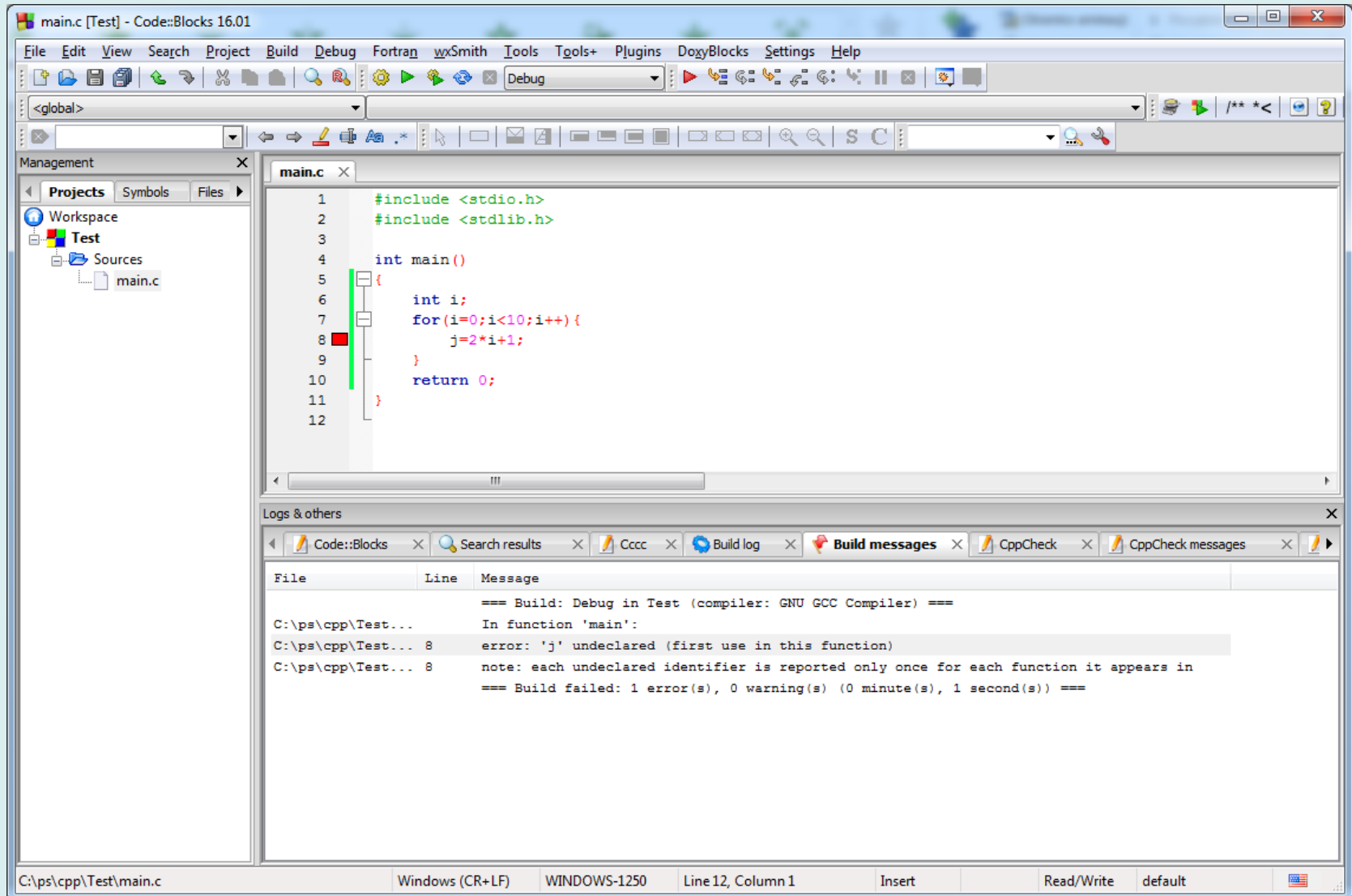
IDE – przykłady 3

- Microsoft Visual Studio (dostępne dla studentów AGH)

IDE – przykłady 4

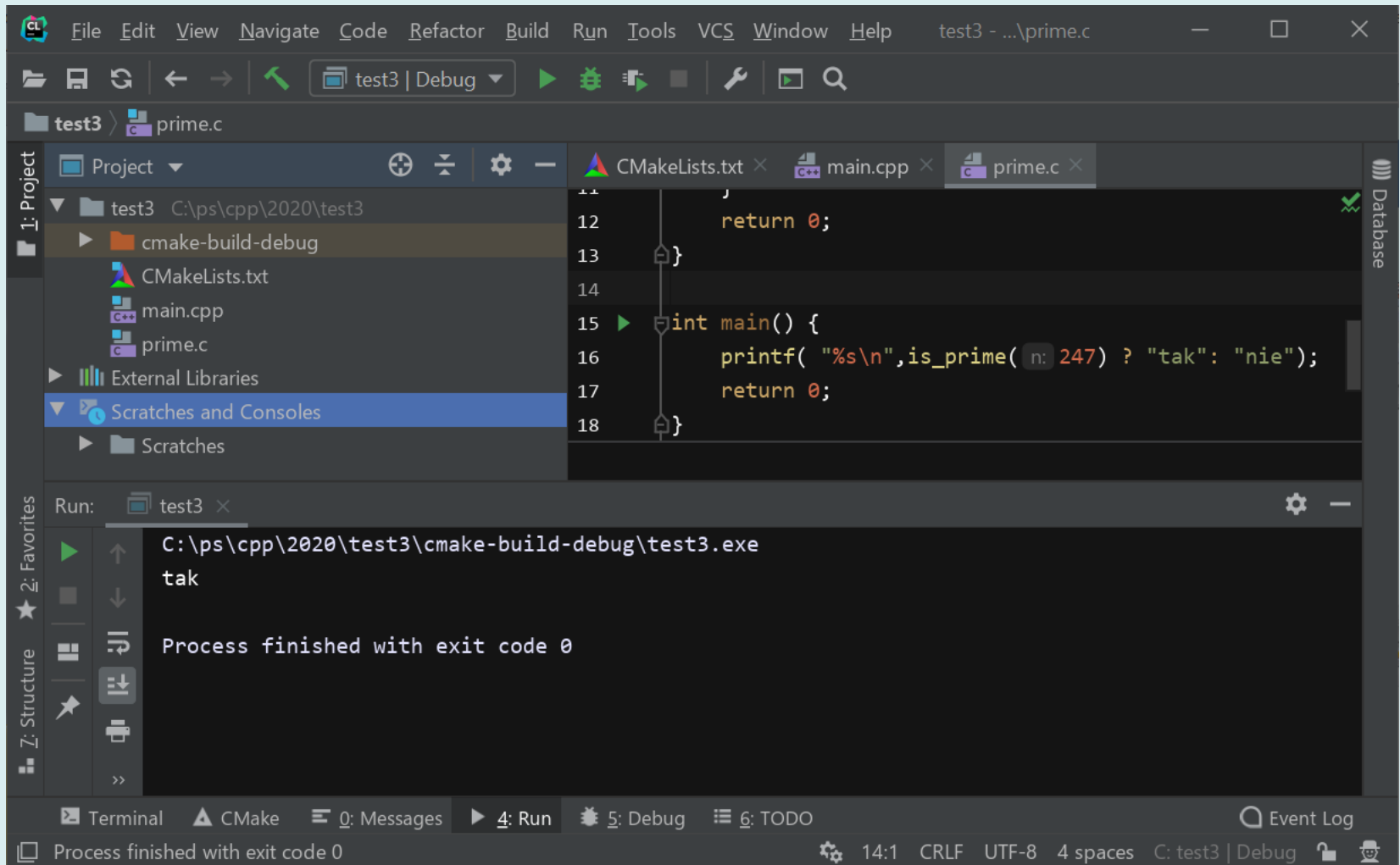
- CodeBlocks

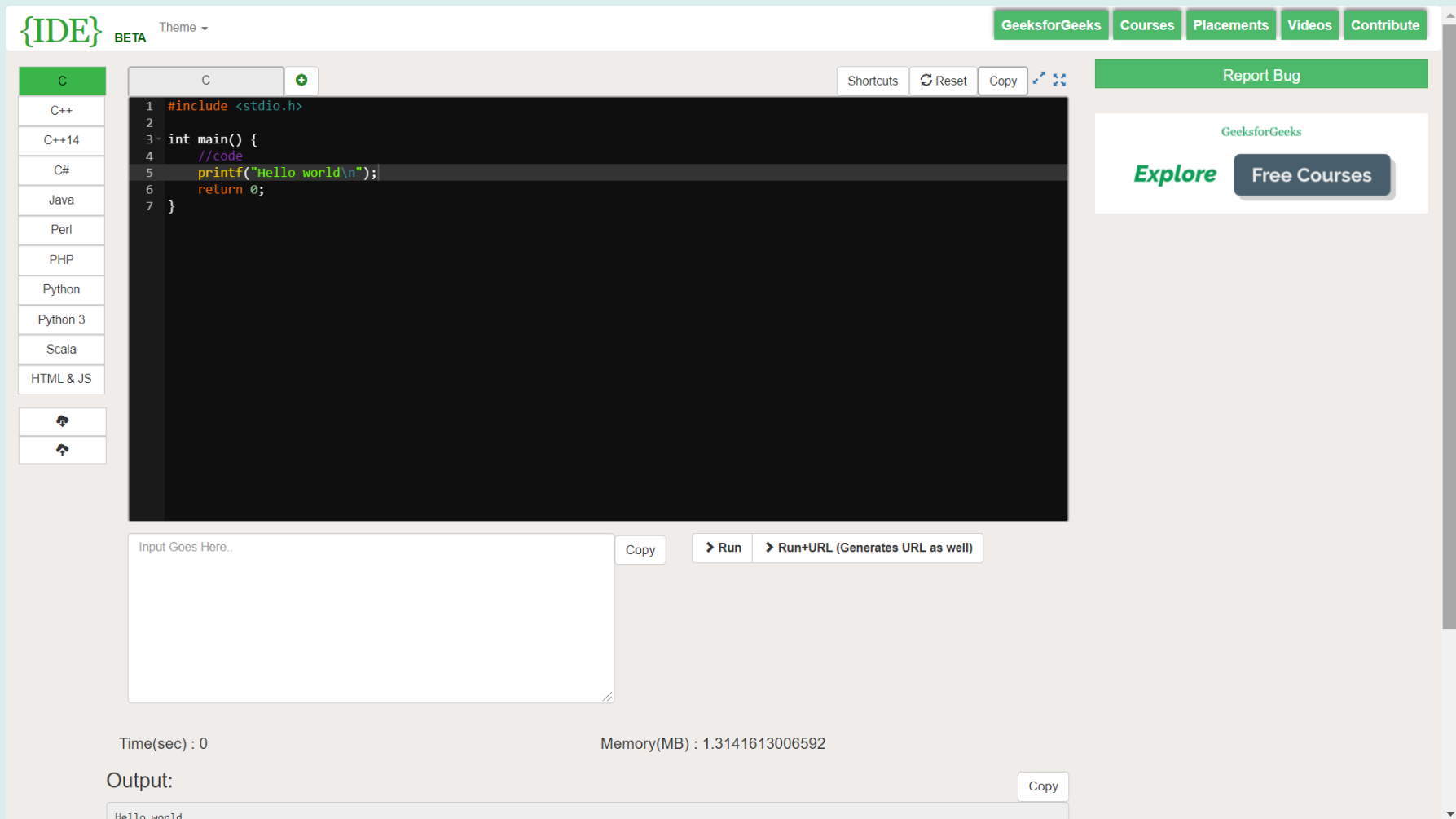
IDE – przykłady 5

- CLion

IDE – przykłady 6

- Interfejs webowy, np. <https://ide.geeksforgeeks.org/>

The screenshot displays the GeeksforGeeks online IDE interface. At the top, there is a navigation bar with links for "GeeksforGeeks", "Courses", "Placements", "Videos", and "Contribute". The main workspace is divided into several sections:

- Language Selection:** A vertical sidebar on the left lists various programming languages: C (selected), C++, C++14, C#, Java, Perl, PHP, Python, Python 3, Scala, and HTML & JS.
- Code Editor:** The central area contains a C program:

```
1 #include <stdio.h>
2
3 int main() {
4     //code
5     printf("Hello world\n");
6     return 0;
7 }
```
- Execution Controls:** Above the editor are buttons for "Shortcuts", "Reset", and "Copy". To the right is a "Report Bug" button.
- Input/Output:** Below the editor is an "Input Goes Here.." field with a "Copy" button. To its right are "Run" and "Run+URL (Generates URL as well)" buttons.
- Performance Metrics:** At the bottom, it shows "Time(sec) : 0" and "Memory(MB) : 1.3141613006592".
- Output:** An "Output:" section at the bottom left shows the result "Hello world" with a "Copy" button.
- Advertisement:** On the right side, there is a "GeeksforGeeks" banner with "Explore" and "Free Courses" buttons.

IDE – przykłady 7

I wiele innych:

- Eclipse + CDT (C/C++ Development Tooling)
<http://www.eclipse.org/cdt/>
- Google: best IDE C for linux/windows/mac

Do zapamiętania

- **Preprocesor** – włącza pliki nagłówkowe, zamienia symbole na wartości, także zastępuje fragmenty kodu
- **Kompilator** – analizuje składnię, wykrywa błędy, tworzy pliki wynikowe *object*
- **Konsolidator** (linker) łączy pliki wynikowe z bibliotekami i tworzy plik wykonywalny (*.exe)
- Program **make** organizuje proces budowy programu
- **IDE** – pozwala skupić się na programowaniu, ma przyjazny edytor, automatycznie buduje makefile, uruchamia kompilator i konsolidator, wyświetla błędy, integruje się z debuggerem.